

Başkanlık Sistemi ve Ohal Sonrası Terörle Mücadele

Adnan TÜRKDAMAR
Niğde Vali Yardımcısı

OHAL, 20.07.2016 tarih ve 2016/9064 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla 90 gün ilan edilmiş, 7 kez uzatılmış ve 18 Temmuz 2018 tarihinde sona ermiştir. İki yıllık süre zarfında 37 kararname çıkmış (667-703) ve bu Kararnamelerle bazı **tedbirler** alınmış ve bazı **düzenlemeler** yapılmıştır.

Tedbirler Genelkurmay Başkanının tutuklanması, Gezi Kalkışması, 17-25 Hükümet Darbesi, MİT Tırları, onlarca kumpas, dinlemeler, soru çalmalar ve 15 Temmuz Hain Darbe girişimini yapan ve son kırk yılda devletin kılcal damarlarına kadar sızan hain fetöcülerin devletten temizlenmesiyle ilgili ihraç listeleri, şirketlerine kayyum atanması, dersane ve okullarının kapatılması, PKK'nın elindeki belediyelere kayyum atanması olarak özetlenebilir.

Düzenlemeler ise Kuvvet Komutanlıkları ve Genelkurmay Başkanlığının Milli Sa-

vunma Bakanlığına bağlanması, Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığının İçişleri Bakanlığına bağlanması, Gülhane Askeri Tıp Akademisi ve bağlı birimlerinin Sağlık Bilimleri Üniversitesine ve Sağlık Bakanlığına bağlanması, harp akademileri, askeri liseler ve astsubay hazırlama okullarının Milli Savunma Üniversitesinde meczedilmesi, MSB bünyesindeki askeri fabrika ve tersanelerin geliştirilmesi ve ticari faaliyette bulunabilmeleri için ASFAT A.Ş'nin, Maarif Vakfının ve Türkiye Varlık Fonu'nun kurulması, Telekomünikasyon İletişim Başkanlığının, Şeker Kurumunun ve TAPDK'nın kapatılması, ehliyet ve pasaport hizmetlerinin NVİ'ye geçmesi, geçici işçi ve sözleşmeli personelin kadroya geçirilmesi, Sağlık Bakanlığının üçlü yapıdan normale dönüşümü, sağlık hizmetlerini uluslararası alanda tanıtmak, sağlık turizmini geliştirmek

POLİTİKA KURULLARI

1. Bilim, Teknoloji ve Yenilik Politikaları Kurulu
2. Eğitim ve Öğretim Politikaları Kurulu
3. Ekonomi Politikaları Kurulu
4. Güvenlik ve Dış Politikalar Kurulu
5. Hukuk Politikaları Kurulu
6. Kültür ve Sanat Politikaları Kurulu
7. Sağlık ve Gıda Politikaları Kurulu
8. Sosyal Politikalar Kurulu
9. Yerel Politikalar Kurulu

BAKANLIKLAR

1. Adalet Bakanlığı
2. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı
3. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı
4. Dışişleri Bakanlığı
5. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı
6. Gençlik ve Spor Bakanlığı
7. Hazine ve Maliye Bakanlığı
8. İçişleri Bakanlığı
9. Kültür ve Turizm Bakanlığı
10. Milli Eğitim Bakanlığı
11. Milli Savunma Bakanlığı
12. Sağlık Bakanlığı
13. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı
14. Tarım ve Orman Bakanlığı
15. Ticaret Bakanlığı
16. Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

**CUMHURBAŞKANLIĞI
SİSTEMİ****İDARI İŞLER BAŞKANLIĞI**

1. Hukuk ve Mevzuat Genel Müdürlüğü
2. Personel ve Prensipler Genel Müdürlüğü
3. Güvenlik İşleri Genel Müdürlüğü
4. Destek ve Mali Hizmetler Genel Müdürlüğü

OFİSLER

1. Dijital Dönüşüm Ofisi
2. Finans Ofisi
3. İnsan Kaynakları Ofisi
4. Yatırım Ofisi

BAĞLI KURULUŞLAR

1. Devlet Arşivleri Başkanlığı
2. Devlet Denetleme Kurulu
3. Diyanet İşleri Başkanlığı
4. Tasarruf Mevduatı Sigorta Fonu
5. İletişim Başkanlığı Teşkilatı
6. Milli Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği
7. Milli İstihbarat Teşkilatı Başkanlığı
8. Milli Saraylar İdaresi Başkanlığı
9. Savunma Sanayi Başkanlığı
10. Strateji ve Bütçe Başkanlığı Teşkilatı
11. Türkiye Varlık Fonu
12. TRT

amacıyla USHAŞ A.Ş'nin kurulması konularını sayabiliriz.

Bu süre içerisinde 26. Dönem Milletvekiliği ve Cumhurbaşkanlığı seçimi yapılmış, Anayasaya uyum çalışmaları çerçevesinde **Başbakanlık** ve

Bakanlar Kurulu kaldırılmış ve **489** Kanun ve KHK'da değişiklik yapılarak Başbakanlığa ve Bakanlar Kuruluna yapılan atıflar Cumhurbaşkanı veya Cumhurbaşkanlığı olarak düzeltilmiştir. Yetki Kanunu gereği Cum-

hurbaşkanımız yemin ettikten sonra Cumhurbaşkanlığı Kararnameleri (18 adet) yayınlanmış ve 1 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesiyle Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı ve 16 Bakanlık Teşkilatı kurulmuştur.

Adalet, Aile Çalışma ve Sosyal Hizmetler, Çevre ve Şehircilik, Dışişleri, Enerji ve Tabii Kaynaklar, Gençlik ve Spor, Hazine ve Maliye, İçişleri, Kültür ve Turizm, Milli Eğitim, Milli Savunma, Sağlık, Sanayi ve Teknoloji, Tarım ve Orman, Ticaret, Ulaştırma ve Altyapı Bakanlıkları Cumhurbaşkanlığı imzasıyla kurulmuş, 2 sayılı Kararname ile Genel Kadro Usulü, 3 sayılı Kararname ile de Üst Kademe Kamu Yöneticileri ile Kamu Kurum ve Kuruluşlarında Atama Usulleri belirlenmiştir.

En yüksek Devlet Memuru olan **İdari İşler Başkanının** ve bağlı dört genel müdürün, Özel Kalem Müdürünün Başdanışman ve danışmanların Cumhurbaşkanlığı atanacağına belirtilen 1 sayılı Kararnameyle Cumhurbaşkanlığında 9 politika kurulu 4 ofis kurulmaktadır;

Ofisler ve İdari İşler Başkanlığına atamalar yapılmış son olarak 296 sayılı Kararla politika kurullarına 45'i akademisyen olmak üzere toplam 76 kişi atanmıştır.

4 sayılı Kararname ile Genelkurmay başkanlığı Milli Savunma Bakanlığına, AFAD İçişleri Bakanlığına bağlanmış, 84 adet Genel Müdürlük, Başkanlık, Enstitü, Kurum, Kuruluş ve Merkezin teşkilat kanunları ve bağlılıkları belirlenmiştir.

Kararnamelerle 75 kişilik 1 sayılı listedeki kamu görevlilerinin (Diyanet İşleri Başkanı, MİT Başkanı, Anayasa Mahkemesi Başkanı, Danıştay Başkanı, Valiler, Büyükelçiler...) Cumhurbaşkanlığı tarafından atanıp Cumhurbaşkanlığı seçimi sonucu bu görevi bırakma şartı getirilmiştir. Ayrıca bağlı, ilgili ve ilişkili kuruluşların bağlılıkları yeniden düzenlenmiş, uygulama imkanı kalmayan Kanun ve Kanun Hükmünde Kararnameler yürürlükten kaldırılmıştır.

Başbakanlık başta olmak üzere Bakanlar Kurulu, Basın Yayın ve Enformasyon Genel Müdürlüğü, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığı, TODAİE, Devlet Personel Başkanlığı,

Türkiye Adalet Akademisi, Milli Kütüphane, DPT, Milli Güvenlik Kurulu, Bakanlık Merkez Teşkilatlarında Müsteşarlık, Müsteşar Yardımcılığı, Genel Müdür Yardımcılığı, Şube Müdürlüğü ve şeflikler ve Merkez Valiliği kaldırılmıştır. MİA kökenli Valilerin Mülkiye Müfettişliğine diğerlerine uzmanlık, araştırmacılık veya uygun pozisyona dönme fırsatı verilmiştir. Müsteşarın yürüttüğü görevler Bakan yardımcısına verilmektedir.

OHAL sonrası için 7145 sayılı Kanunla **üç yıllık** projeksiyon yapılmış ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu, 211 sayılı Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu, 1402 sayılı Sıkıyönetim Kanunu, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanunu, 2609 sayılı Sahil Güvenlik Komutanlığı Kanunu, 2803 sayılı Jandarma Teşkilatı Kanunu, 2911 sayılı Toplantı ve Gösteri Yürüyüşleri Kanunu, 2937 sayılı Devlet İstihbarat Hizmetleri ve Milli İstihbarat Teşkilatı Kanunu, 2941 sayılı Seferberlik ve Savaş Hali Kanunu, 3713 sayılı Terörle Mücadele Kanunu, 5271 sayılı Ceza Muhakemesi Kanunu, 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu, 6749 ve 7075 sayılı OHAL Kapsamında Alınan Tedbir Kanunları ve 375 sayılı KHK' da değişiklikler yapmış ve Sıkıyönetim Kanunu yürürlükten kaldırılmış, asker kişiler ve askeri mahallerde aramalar en üst komutan ve savcının iznine bağlanmıştır.

MİT Bilgi Edinme Kanunu ve arabuluculuk usulü dışına çıkarılmış, Seferberlik ve Savaş Hali Kanununun Sıkıyönetim Kanununa atfedilen maddeleri TCK'ya dercedilmiş, "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine yapılan başvuru hakkında dostane çözüm ya da tek taraflı deklarasyon sonucunda düşme kararı verilmesi" ilgili yerlere alınmış, OHAL inceleme Komisyonunda göreve dönüş talebi kabul edilenler için Milli Savunma, Dışişleri ve İçişleri Bakanlıklarında araştırma merkezleri kurulacağı öngörülmüş, **kamu görevinden çıkarılma yetkisi ilgisine göre Bakanlara,**

YÖK'e, Komutanlara, Yüksek Mahkemelerde kurullara verilmiştir.

696 sayılı KHK'daki FETÖ ile mücadelede idari, adli, cezai ve mali yönden cezalandırılmazlar hükmü durmakla beraber bu mücadelede hata yaptığı iddia edilenler için 7145 sayılı Kanun 26. Madde F fıkrası ile "...görevler yerine getirilirken görevin niteliğinden doğan veya görevle ilgili olmak şartıyla görevin ifası sırasında işlendiği iddia olunan suçlardan dolayı kamu görevlileri hakkında adli ve idari soruşturma ve kovuşturma yapılması ilgisine göre Cumhurbaşkanlığı Yardımcısı ve ilgili bakanın iznine tabiidir." Hükmü getirilmiştir.

Adli kovuşturma sebebiyle açığa almalarda süre şartı aranmayacağı diğerlerinde **bir yıl+ bir yıl** uzatılacağı hükme bağlanmıştır.

Sonuç olarak OHAL sonrası dönem için **üç yıllık bir projeksiyon** yapıldığı, KHK yayınlanmayacağı için ihraç görevinin ilgisine göre Bakanlara, YÖK'e, Yüksek Mahkemelerde kurullara ve komutanlara verildiği, bu alanda titiz davranılması maksadıyla oluşturulabilme ihtimalinin getirildiği ve terörle mücadelede zaafiyete yol açmamak için hukuki altyapının oluşturulduğu ve gerekli tedbirlerin alınmış olduğu görülmektedir.

Başta Cumhurbaşkanlığı Hükümet Sisteminin etkin, hızlı ve etkili karar alma sürecinden dolayı terörle mücadelede mesafe alınacağı açıktır. PKK/PYD ile sınırlarımız içerisinde ve dışarıda mücadele hız kesmeden devam ederken bölge halkına hizmet, huzur, refah getiren kayyumluk sisteminin bir süre daha devam edeceği anlaşılmaktadır.

Uluslararası düzensiz göç hareketlerinin de ekonomik kayıplar yanında esas itibarıyla güvenlik yönünden değerlendirilerek politikaların belirlenip mutlaka kontrol alınması gerektiği değerlendirilmektedir.

İçişleri Bakanlığı

Emniyet Genel Müdürlüğü
Jandarma Genel Komutanlığı
Sahil Güvenlik Komutanlığı
AFAD
Göç İdaresi Genel Müdürlüğü

Dışişleri Bakanlığı

Avrupa Birliği Başkanlığı
Avrupa Birliği Eğitim ve Gençlik Programları Merkezi Başkanlığı
Türk Akreditasyon Kurumu

Adalet Bakanlığı

Ceza İnfaz Kurumları ve Tutukevleri İş Yurtları Kurumu
Kişisel Verileri Koruma Kurumu
Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
Adli Tıp Kurumu

Hazine ve Maliye Bakanlığı

Darphane ve Damga Matbaası Genel Müdürlüğü
Gelir İdaresi Başkanlığı
Milli Piyango İdaresi Genel Müdürlüğü
Özelleştirme İdaresi Başkanlığı
TÜİK
BDDK
SPK
MB
Ziraat Bankası, Halk Bankası ve Vakıflar Bankası
PTT
Merkezi Finans Birimi
Türkiye Kalkınma Bankası

Ticaret Bakanlığı

Helal Akreditasyon Kurumu
Türkiye İhracat Kredi Bankası

Kültür ve Turizm Bakanlığı

DT
Çanakkale Savaşları Gelibolu Tarihi Alan Başkanlığı
Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü
TİKA
Vakıflar Genel Müdürlüğü
Türkiye Yazma Eserler Kurumu Başkanlığı
Yurtdışı Türkler ve Akraba Topluluklar Başkanlığı
RTÜK
Atatürk Kültür Dil ve Tarih Yüksek Kurumu

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı

Kalkınma Ajansları
KOSGEP
Türk Patent ve Marka Kurumu
TÜBİTAK
TSE
TÜBA

Tarım ve Orman Bakanlığı

Atatürk Orman Çiftliği
DSİ
Meteoroloji Genel Müdürlüğü
Orman Genel Müdürlüğü
SUEN
Tarım ve Kırsal Kalkınmayı Destekleme Kurumu

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı

Türkiye Atom Enerjisi Kurumu
BOREN
NATEM
Nükleer Düzenleme Kurumu

Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı

SGK
İŞ-KUR
Mesleki Yeterlilik Kurumu
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Eğitim ve Araştırma Merkezi

Çevre ve Şehircilik Bakanlığı

Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü
Türkiye Emlak Bankası
Milli Emlak Genel Müdürlüğü
Yerel Yönetimler Genel Müdürlüğü

Sağlık Bakanlığı

TÜSEP
Türkiye Sağlık Enstitüleri Başkanlığı
Türkiye İlaç ve Tıbbi Cihaz Kurumu

Milli Savunma Bakanlığı

Genel Kurmay Başkanlığı
NATO- POL
Harita Genel Müdürlüğü

Ulaştırma ve Altyapı Bakanlığı

Karayolları Genel Müdürlüğü
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

Gençlik ve Spor Bakanlığı

Spor toto